

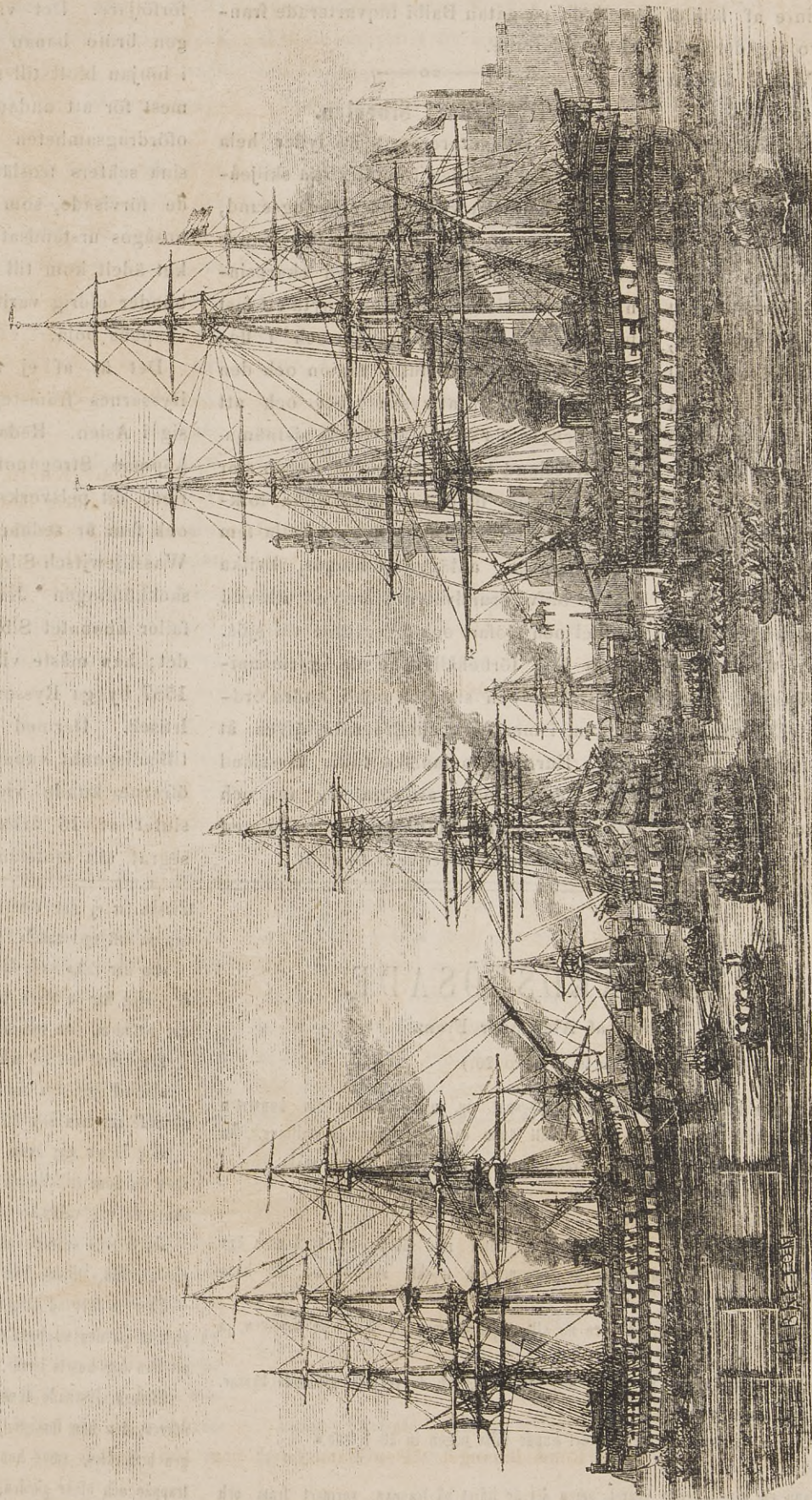
Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE
SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 21. Utkommer hvarje Söndag. Göteborg den 22 Maj 1859. Pris för år: 10 R:dr Riksmünt. XIII årgången.

Redoutable. Mogador. Christophe Colomb. Franska trupper laudsättande i Genuas hamn. Uloa. Algésiras, contre-amiral C. A. Jurien Lagravière.

Franska trupperna i Italien.

(Se plancherne.)

Som bekant, påskyndade Frankrike, så snart Österrike gifvit första anledningen till det länge väntade fredsbrottet, sina rustningar. Under det att armékorps samlades från alla delar af landet, intåg Alparméen, de på gränsen förlagda trupperna, i Piemont genom Chambéry och Susa. De från det inre af landet kommande trupper begåfvo sig deremot direkte till Marseille och Toulon, för att sjövägen befordras till Italien.

I de båda nyssnämnde städerna var de franske krigarnes emottagande af sina landsmän utmärkt af den största entusiasm. En fransk tidning yttrar härom: "Denna öfverensstämmelse emellan folkets och arméens sinnesstämning är ett godt tecken. Den visar, att Italiens intressen, hvilka äro frihetens, i Frankrike vunnit ett tillförlitligt stöd. Vår korrespondent skriver, att soldaternas hållning var förträfflig och att de tillkännagåfvo den lifligaste glädje. En armé, som under dylika förebud tågar i fält bör ingifva det säkraste hopp om våra vapens seger; Frankrikes fana är i goda händer."

Den 26 April anlände den från Toulon kommande franska eskadern till Genua. Truppernas landsättning skedde under militärmusik och fanfarer. En omätlig massa af åskådare hade begitvit sig till hamnen, och hälsade Fransmännen med glädjerop. "Lefve Frankrike! Lefve Italien!", dessa rop blandades om hvaran-

dra och hänförelsen var allmän. Sedermera anlände hvarje dag nya trupper till nyssnämnde stad. Soldaterna inqvarterades hos enskilde, och bemöttes allmänt som vänner och befriare. Alla befolkningens klasser delade hänförelsen. Äfven fruntimmer och barn ådagalade en liflig patriotism. Vår stora planch föreställer Genuas innevänares fraternisering med de på gatan Balbi inqvarterade franska soldaterna.

Ryssarne i Siberien.

Under ryska czarernes spira lyder hela norra delen af Asien från Uralska skiljeåsen till Ochotska viken och Behringssund, en sträcka af 11,699 verst. Rysslands politik har med beundransvärd skarpsinighet varit riktad derpå att knyta ett fast band mellan denna vidsträckt och i flere hänseenden värdefulla region och den europeiska delen af ryska riket och att göra densamma nyttig för denna sistnämnda. Ryssland kan aldrig blifva någon stor sjömak; dess läge och dess olika folkslags karakterer förneka det att i alla fem verldsdelarne anlägga odlingar, hvilka kunde blifva grundvaler till en vidt utbredd handel och sjöfart och öfvervalde till sjös. Detta blef förbehållet åt de germanska folken och staterna och i andra ordningen, i mer eller mindre mån, äfven åt Södra Europas romaniska folk. Ryssland har en annan bana att röra sig uti, och denna har det i halftannat århundrade med ihärdighet och konsekvens beträdd.

Asien ligger för dess dörr. Så snart det hade afkastat Mongolernas ok och bevingat de tatariska rikena vid Wolga, gick det öfver Ural och framträngde till Siberiens föga bekanta stepper och skogar. Rikedomerna på pelsverksdjur lockade zobelfångare, i öknarne funno äfventyrslystna Kosacker, som flytt undan rättvisans hotande arm, säkerhet för sina förföljare. Det var dessa, som egentligen bröto banan för nybyggare, hvilka i början blott till ringa antal infunno sig, mest för att undandraga sig den religiösa ofördragsamheten och ostördt få utöfva sina sekters troskränkor. Sedermera anlände förvisade, som då de voro i Siberien ansågos urständsatte att skada, och mycket ädelt kom till detta kalla land, hvars bönder aldrig varit underkastade lifgenskapens boja.

Det är af ej ringa intresse att följa Ryssarnes framsteg och huru de utbredd sig i Asien. Redan 1553 tränger en rysk köpman, Stroganoff, öfver Ural till Siberien, dit pelsverkshandeln lockat honom, och fem år sednare kallar sig czar Ivan Wassiljewitsch Siberiens beherrskare. Kosackhöfdingen Jermak Timofejeff anfäller khanatet Sibir, vestra delen af landet; han måste vika tillbaka, men redan 1587 bygga Ryssarne staden Tobolsk vid Irtisch. Dermed var ändtligen en fast tillhållspunkt vunnit, från hvilken nu erfvarne kunde vidare framtränga. Mot slutet af 16 århundradet hade man besegrat allt motstånd af Tatarerne, dessa

tillbaka tar ej slut: vore det icke bättre, att du ginge upp på ditt eget rum?»

»Du har rätt,» sade flickan efter ett kort eftersinnande. »Jag har ju äfven nu tillfredsställt min önskan, jag har sett dem, som roa sig deruppe, medan jag —»

Hon afbröt sitt tal och skrattade för sig sjelf.

»Då vill jag säga dig god natt,» svarade mannen och närmade sin mun åter till flickans läppar.

»Jag lägger mig ännu icke så snart,» sade flickan, »kan du finna tillfälle att ännu en gång komma upp, så finner du mig vaken.»

»Vi få se,» svarade mannen. »Var försiktig, när du går härifrån,» tillade han förmanande.

Efter en förnyad lång kyss skiljdes de åt. Mannen gick ut på den upplysta trappan och man kunde nu se, att han bar busets livrée.

Flickan lyssnade ännu en liten stund derefter vid dörren, den hon försigtigt öppnade på glänt, och då ingen bemärktes, smög hon sig hastigt ut, sprang nedför trappan och öfver gården, derefter uppför en trappa i

DEN VÅRDSLÖSADE.

Novell af Alexander Franz.

(Forts. fr. N:o 20.)

En sista vagnen hade ankommit och åter aflägsnat sig, uppe i salen hade konserten börjat, lyssnerskan vid entresol-fönstret satt ännu kvar i oförändrad ställning. Nu öppnades dörren, som ledde in från trappan, och en manlig röst frågade sakta:

»Är du ännu här?»

Ögonblickligen fick den vid fönstret sittande lif och rörelse.

»Ja, jag är här!» svarade hon, sprang upp och gick den inträdande tillmötes med säkra steg, ty hennes öga var vandt vid det här rådande mörkret; hon omslöt honom med begge armarne och tryckte sitt hufvud till hans bröst.

»Jag kan stanna här ett par minuter,» hviskade han, »de äro nu alla upptagna med att höra på musiken, ja till och med betjeningen hör på.»

Flickan tryckte honom ännu hårdare intill sig, han lutade sig ned till henne, och de vexlade glödande kyssar. Så stodo de länge, derefter lösgjorde sig mannen och sade:

»Nu måste jag återvända ditupp, vi måste taga oss tillvara, det kunde falla någon in att lyssna.»

»Kommer du igen?» frågade flickan.

»Jag kunde väl slita mig lös ännu en gång,» lydde svaret, »men det är lifligt på trappan, springet fram och

traktens hittillsvarande beherrskare; 1604 anlades Tobolsk och redan 1618 Jeniseisk. Snart derefter finna vi moskowitziska äfventyrare äfven i det aflägsna östern; de våga sig i svaga farkoster, som de sjelfva timrat, ut på Lena, denna väldsamma ström, som vältrar sin tröga vattenmassa ut åt Ishafvet, de befara äfven detta sistnämnda. Innan åter tre år förflutit har, 1639, Dmitri Kopiloff framträngt till Stilla Hafvets kuster och de första Ryssar stå gent emot det amerikanska fastlandet, vid denna ocean, som i våra dagar vunnit en så högt stegrad betydelse.

Maningen till nya upptäckten på ett så vidsträckt område var en gång gifven och ännu voro uppeldade. På samma tid som man i Tyskland slöt den Westfaliska freden, ströfvade 1646 och 1648 två Kosacker, Boamyschlan och Deschneff, ända till Tschuktschernas ödsliga land, och kringseglade spetsen af Asiens nordostliga udde vid Behringssund. Hela sträckan från Ural var således genomströfvad. Ryssarne hade dertill behöft 70 år, från Jermaks infall. Nu byggde de den ena staden efter den andra i det inre af landet. Mellan åren 1648 - 58 reste sig, i närheten af Baikalsjön, Irkutsk, hvilken sedermera höjt sig till Sibiens hufvudstad, Jakutsk vid Lenas mellersta arm och Nertschinsk vid Schilka. Här hade Ryssarne alltså hunnit till Amurs område. Under de följande åren gingo tåg till Kamtschatka, hvars sydliga udde man

dock först 1706 kringseglade, och under 18 århundradet blef hela Siberien vetenskapligt genomforskat. Isynnerhet hafva härvid tyska lärda utmärkt sig, hvilka förvärfvat oförgänglig ära och ryktbarhet; så t. ex. Messerschmidt, Gmelin, Müller, Fischer, Steller, Pleisner, Pallas, Georgi och Sievers. Hos dessa män står icke allenast vetenskapen utan äfven den ryska staten i tacksam förbindelse, ty för denna hafva de genomforskat, utförligt beskriver och först härigenom gjort nyttigt ett ofantligt vidsträckt land.

Sedan nu czarerna befunno sig i obestridd besittning af Siberien, framträngde de vidare söderut; de ville icke allenast bli Kinesernes grannar, utan också rycka närmare mot Indien. Derom yttrade sig redan Peter den Store oförbehållsamt. Och under loppet af halfannat århundrade har Kaspiska hafvet blifvit en rysk insjö, landet vid södra delen af Khur och en del af Armenien, Georgien och Tiflis, landskaperna Mingrelien, Gurien och Imcrethi vid Svarta hafvet äro blefna ryska, en del af Kaukasus är betvingad, och vid foten af berget Ararat blinka moskowitziska bajonetter. Den i Teheran residrande schacken mottager inflytande af petersburgska politiken, de inflytelserika Turkoman-höfdingarne i det turanska stepplandet hafva inställt sina fiendligheter, khanen af Khiwa, i hvars land Ryssarne hafva byggt fästningar och hvars här de förse med officerare, är czarens vasall; på öarne i Aralsjön stå, bakom

starka förskansningar, ryska kanoner, på denna skytiska sjö gå ångfartyg, och ryska farkoster hafva styrt uppför Oxus och Jaxartes så långt dessa vigtiga floder, steppens lifsådror, äro farbara. Herrskaren i den heliga staden Bokhara, hvilken stad har den vigtigaste varumarknaden i dessa trakter och bildar en sammanknytningspunkt för karavanhandeln, är nu genom banden af vänskapliga fördrag förbunden med den hvite czaren, och de af honom afhängiga khanerna stå i fredligt förhållande till moskowiten, hvars handel vinner en allt större utsträckning. Äfven är man i afseende på förbindelsen med Kina, redan längesedan icke mera hänvisad blott till den siberisk-mongoliska gränstationen Kiachta, utan har af hofvet i Peking utverkat sig, i söder vid Balchaschsjön, en gränstation, den andra i ordningen, för handelsförbindelsen med det kinesiska Turkestan, hvarest de vigtiga handelsstäderna Kaschgar och Jarkand äro belägna.

Dessa äro storartade resultat, men Rysslands kloka och omtänksamma politik har utverkat ännu andra, icke mindre vigtiga, i det den begagnat Kinas förstörda förhållanden och Taipingrebellernes uppror till sin fördel. Sedan två år står Mongoliets vigtigaste och mäktigaste folk, Kalkas, i förbund med czaren; det har afsagt sig kejsarens i Peking öfverherrska, hvarigenom Ryssarne fått i sina händer kontrollen öfver de vigtiga karavanvägar, hvilka leda genom "sandhafvet" öknens

sidolygeln och in uti ett rum, som var upplyst medelst en på bordet stående silfverlampan.

Rummet var utstyrt med alla de bekvämligheter och all den lyx, som föröfrigt var rådande i detta hus. Midt emot ingångsdörren såg man en annan, som ledde till en sängkammare, som likaledes var utstyrt med all möjlig komfort. Och hon, som i alla fall var denna vackra lägenhets egarinna, fördrog dock betjontummet och vexlade glödande kyssar med en man, som i den hade sin bostad?

Kanske bodde inom denna livré rock en älskare af namn och rang, som olyckliga förhållanden tvingade att begagna sig af en sådan förklädnad för att kunna smyga sig in i kommerserådets hus, i detta hus, hvars dotter var just denna flicka, som under mörkrets egid hade hvilat i hans armar; denne man var kanske en politisk förbrytare, som, för att dölja sig för förföljelse, hade vågat att smyga sig in uti det strängt loyala kommerserådets hus för att till hvilket pris som helst kunde vara i den älskades närhet. Detta hade ju varit ro-

mantiskt och anda från början förtjent af intresse.

Men vi skriva inte här någon roman, utan uppvakta med en bit ur verkliga lifvet, hvarunder vi blott förbehålla oss, att ej nämna personernas namn eller stället, der händelsen passerat, föröfrigt låta vi sanningen uttala hela sin rätt. Och sålunda måste vi afklåda detta älskande par - all romantisk grannlåt och erkänna, att Henrik Behlendorf, mannen i livré, i verkligheten icke var något annat än betjent i kommerserådets hus, att intet utmärkte honom, utom en vacker figur, så som man i bättre hus tycker om att hafva betjenter, för att kunna briljera med dem som med andra lyxartiklar.

Men denna flicka deremot var verkligen husets dotter, samma Ernestine, om hvars betänande Valeska hade blifvit tillfrågad var liksom hon kommerserådets rättmätiga dotter, den der hade samma rättigheter som systemen, hvilken man nu i salongen bragte all möjlig hyllning.

Lampans bländande ljus tillåter oss, att närmare kunna betrakta detta väsen. Ernestine har intagit en be-

qväm ställning i en emma, tagit en bok i handen för att läsa, men afstår från detta försök, ty man märker af hennes rörelser, att hon är alltför mycket upprörd, utan tvivel en följd af den nyss beskrifna scenen. Hon kastar boken ifrån sig på bordet och stirrar, försänt i tankar, ut i fria rymden. Då hon nu höjer sitt hufvud visar sig ett ansigte, som är öfver all beskrifning skönt, men denna skönhet har något afskräckande, ty den har alltför mycken likhet med en stenbild; ty hvita som marmor voro dessa drag lika kalla och upplivades de sedan, utbrödde sig öfver desamma ett uttryck af häm, blandadt med en anstrykning af smärta, som dock ögonblickligen försvinner, för att ge plats åt det vidrigaste leende. Denna omvexling upprepas ganska ofta, då hon från salongen hör musikens starkare eller svagare toner.

Vid en af dessa toner springer hon ursinnigt upp — och nu intagas vi af fasa och medömkan, ty framför oss står en beklagansvärd krympling; ty med den skönhet,

(Fortsättning pag. 166.)

Franska trupperna i Italien.

(Se plancherne.)

Som bekant, påskyndade Frankrike, så snart Österrike gifvit första anledningen till det länge väntade fredsbrottet, sina rustningar. Under det att armékorps samlades från alla delar af landet, intågade Alparméen, de på gränsen förlagda trupperna, i Piemont genom Chambéry och Susa. De från det inre af landet kommande trupper begåfvo sig deremot direkte till Marseille och Toulon, för att sjövägen befordras till Italien.

I de båda nyssnämnde städerna var de franske krigarnes emottagande af sina landsmän utmärkt af den största entusiasmen. En fransk tidning yttrar härom: »Denna öfverensstämmelse emellan folkets och arméens sinnesstämning är ett godt tecken. Den visar, att Italiens intressen, hvilka äro frihetens, i Frankrike vunnit ett tillförlitligt stöd. Vår korrespondent skriver, att soldaternas hållning var förträfflig och att de tillkännagåfvo den lifligaste glädje. En armé, som under dylika förbud tågar i fält bör ingifva det säkraste hopp om våra vapens seger; Frankrikes fana är i goda händer.»

Den 26 April anlände den från Toulon kommande franska eskadern till Genua. Truppernas landsättning skedde under militärmusik och fanfarer. En omätlig massa af åskådare hade begitvit sig till hamnen, och hälsade Fransmännen med glädjerop. »Lefve Frankrike! Lefve Italien!», dessa rop blandades om hvaran-

dra och hänförelsen var allmän. Sedermera anlände hvarje dag nya trupper till nyssnämnde stad. Soldaterna inqvarterades hos enskilde, och bemöttes allmänt som vänner och befriare. Alla befolkningens klasser delade hänförelsen. Äfven fruntimmer och barn ådagalade en liflig patriotism. Vår stora planch föreställer Genuas innevänares fraternisering med de på gatan Balbi inqvarterade franska soldaterna.

Ryssarne i Siberien.

Under ryska czarernes spira lyder hela norra delen af Asien från Uralska skiljeåsen till Ochotska viken och Behringssund, en sträcka af 11,699 verst. Rysslands politik har med beundransvärd skarpsinighet varit riktad derpå att knyta ett fast band mellan denna vidsträckt och i flere hänseenden värdefulla region och den europeiska delen af ryska riket och att göra densamma nyttig för denna sistnämnda. Ryssland kan aldrig blifva någon stor sjömak; dess läge och dess olika folkslags karakterer förneka det att i alla fem verldsdelarne anlägga odlingar, hvilka kunde blifva grundvaler till en vidt utbredd handel och sjöfart och öfvervalde till sjös. Detta blef förbehållet åt de germanska folken och staterna och i andra ordningen, i mer eller mindre mån, äfven åt Södra Europas romaniska folk. Ryssland har en annan bana att röra sig uti, och denna har det i halfannat århundrade med ihärdighet och konsekvens beträdd.

Asien ligger för dess dörr. Så snart det hade afkastat Mongolernas ok och bevingat de tatariska rikena vid Wolga, gick det öfver Ural och framträngde till Siberiens föga bekanta stepper och skogar. Rikedomerna på pelsverksdjur lockade zobelfångare, i öknarne funno äfventyrslystna Kosacker, som flytt undan rättvisans hotande arm, säkerhet för sina förföljare. Det var dessa, som egentligen bröto banan för nybyggare, hvilka i början blott till ringa antal infunno sig, mest för att undandra sig den religiösa ofördragsamheten och ostördt få utöfva sina sekters troskränkor. Sedermera anlände förvisade, som då de voro i Siberien ansågos urständsatte att skada, och mycket ädelt kom till detta kalla land, hvars bönder aldrig varit underkastade lifegen- skapens boja.

Det är af ej ringa intresse att följa Ryssarnes framsteg och huru de utbredd sig i Asien. Redan 1558 tränger en rysk köpman, Stroganoff, öfver Ural till Siberien, dit pelsverkshandeln lockat honom, och fem år sednare kallar sig czar Ivan Wassiljewitsch Siberiens beherrskare. Kosackhöfdingen Jermak Timofejeff anfäller khanatet Sibir, vestra delen af landet; han måste vika tillbaka, men redan 1587 bygga Ryssarne staden Tobolsk vid Irtisch. Dermed var ändtligen en fast tillhållspunkt vunnit, från hvilken nu eröfrarne kunde vidare framtränga. Mot slutet af 16 århundradet hade man besegrat allt motstånd af Tatarerne, dessa

tillbaka tar ej slut: vore det icke bättre, att du ginge upp på ditt eget rum?»

»Du har rätt,» sade flickan efter ett kort eftersinnande. »Jag har ju äfven nu tillfredsställt min önskan, jag har sett dem, som roa sig deruppe, medan jag —»

Hon afbröt sitt tal och skrattade för sig själf.

»Då vill jag säga dig god natt,» svarade mannen och närmade sin mun åter till flickans läppar.

»Jag lägger mig ännu icke så snart,» sade flickan, »kan du finna tillfälle att ännu en gång komma upp, så finner du mig vaken.»

»Vi få se,» svarade mannen. »Var försiktig, när du går härifrån,» tillade han förmanande.

Efter en förnyad lång kyss skiljdes de åt. Mannen gick ut på den upplysta trappan och man kunde nu se, att han bar busets livrée.

Flickan lyssnade ännu en liten stund derefter vid dörren, den hon försigtigt öppnade på glänt, och då ingen bemärktes, smög hon sig hastigt ut, sprang nedför trappan och öfver gården, derefter uppför en trappa i

DEN VÅRDSLÖSADE.

Novell af Alexander Franz.

(Forts. fr. N:o 20.)

en sista vagnen hade ankommit och åter aflägsnat sig, uppe i salen hade konserten börjat, lyssnerskan vid entresol-fönstret satt ännu kvar i oförändrad ställning. Nu öppnades dörren, som ledde in från trappan, och en manlig röst frågade sakta:

»Är du ännu här?»

Ögonblickligen fick den vid fönstret sittande lif och rörelse.

»Ja, jag är här!» svarade hon, sprang upp och gick den inträdande tillmötes med säkra steg, ty hennes öga var vandt vid det här rådande mörkret; hon omslöt honom med begge armarne och tryckte sitt hufvud till hans bröst.

»Jag kan stanna här ett par minuter,» hviskade han, »de äro nu alla upplagna med att höra på musiken, ja till och med betjeningen hör på.»

Flickan tryckte honom ännu hårdare intill sig, han lutade sig ned till henne, och de vexlade glödande kyssar. Så stodo de länge, derefter lösgjorde sig mannen och sade:

»Nu måste jag återvända ditupp, vi måste taga oss tillvara, det kunde falla någon in att lyssna.»

»Kommer du igen?» frågade flickan.

»Jag kunde väl slita mig lös ännu en gång,» lydde svaret, »men det är lifligt på trappan, springet fram och

traktens hittillsvarande beherrskare; 1604 anlades Tobolsk och redan 1618 Jeniseisk. Snart derefter finna vi moskowitziska äfventyrare äfven i det aflägsna östern; de våga sig i svaga farkoster, som de sjelfva timrat, ut på Lena, denna väldsamma ström, som vältrar sin tröga vattenmassa ut åt Ishafvet, de befara äfven detta sistnämnda. Innan åter tre år förflutit har, 1639, Dmitri Kopiloff framträngt till Stilla Hafvets kuster och de första Ryssar stå gent emot det amerikanska fastlandet, vid denna ocean, som i våra dagar vunnit en så högt stegrad betydelse.

Maningen till nya upptäckten på ett så vidsträckt område var en gång gifven och sinnena voro uppeldade. På samma tid som man i Tyskland slöt den Westfaliska freden, ströfvade 1646 och 1648 två Kosacker, Boamyschlan och Deschueff, ända till Tschuktschernas ödsliga land, och kringseglade spetsen af Asiens nordostliga udde vid Behringssund. Hela sträckan från Ural var således genomströfvad. Ryssarne hade dertill behöft 70 år, från Jermaks infall. Nu byggde de den ena staden efter den andra i det inre af landet. Mellan åren 1648 -58 reste sig, i närheten af Baikalsjön, Irkutsk, hvilken sedermera höjt sig till Siberiens hufvudstad, Jakutsk vid Lenas mellersta arm och Nertschinsk vid Schilka. Här hade Ryssarne alltså hunnit till Amurs område. Under de följande åren gingo tåg till Kamtschatka, hvars sydliga udde man

dock först 1706 kringseglade, och under 18 århundradet blef hela Siberien vetenskapligt genomforskad. Isynnerhet hafva härvid tyska lärda utmärkt sig, hvilka förvärfvat oförgänglig ära och ryktbarhet; så t. ex. Messerschmidt, Gmelin, Müller, Fischer, Steller, Pleisner, Pallas, Georgi och Sievers. Hos dessa män står icke allenast vetenskapen utan äfven den ryska staten i tacksam förbindelse, ty för denna hafva de genomforskat, utförligt beskriver och först härigenom gjort nyttigt ett ofantligt vidsträckt land.

Sedan nu czarerna befunno sig i obestridd besittning af Siberien, framträngde de vidare söderut; de ville icke allenast bli Kinesernes grannar, utan också rycka närmare mot Indien. Derom yttrade sig redan Peter den Store oförbehållsamt. Och under loppet af halftannat århundrade har Kaspiska hafvet blifvit en rysk insjö, landet vid södra delen af Khur och en del af Armenien, Georgien och Tiflis, landskaperna Mingrelien, Guriel och Imcrethi vid Svarta hafvet äro blefna ryska, en del af Kaukasus är betvingad, och vid foten af berget Ararat blinka moskowitziska bajonetter. Den i Teheran residerrande schacken mottager inflytande af petersburgska politiken, de inflytelserika Turkoman-höfdingarne i det turanska stepplandet hafva inställt sina fiendtligheter, kbanen af Khiwa, i hvars land Ryssarne hafva byggt fästningar och hvars här de förse med officerare, är czarens vasall; på öarne i Aralsjön stå, bakom

starka förskansningar, ryska kanoner, på denna skytiska sjö gå ångfartyg, och ryska farkoster hafva styrt uppför Oxus och Jaxartes så långt dessa viktiga floder, steppens lifsådror, äro farbara. Herrskaren i den heliga staden Bokhara, hvilken stad har den viktigaste varumarknaden i dessa trakter och bildar en sammanknytningspunkt för karavanhandeln, är nu genom banden af vänskapliga fördrag förbunden med den hvite czaren, och de af honom afhängiga khanerna stå i fredligt förhållande till moskowiten, hvars handel vinner en allt större utsträckning. Äfven är man i afseende på förbindelsen med Kina, redan längesedan icke mera hänvisad blott till den siberisk-mongoliska gränsstationen Kiachta, utan har af hofvet i Peking utverkat sig, i söder vid Balchaschsjön, en gränstation, den andra i ordningen, för handelsförbindelsen med det kinesiska Turkestan, hvarest de viktiga handelsstäderna Kaschgar och Jarkand äro belägna.

Dessa äro storartade resultat, men Rysslands kloka och omtänksamma politik har utverkat ännu andra, icke mindre viktiga, i det den begagnat Kinas förstörda förhållanden och Taipingrebellernes uppror till sin fördel. Sedan två år står Mongoliets viktigaste och mäktigaste folk, Kalkas, i förbund med czaren; det har afsagt sig kejsarens i Peking öfverherrska, hvarigenom Ryssarne fått i sina händer kontrollen öfver de viktiga karavanvägar, hvilka leda genom "sandhafvet" öknens

sidoflygel och in uti ett rum, som var upplyst medelst en på bordet stående silfverlampa.

Rummet var utstyrdt med alla de bekvämligheter och all den lyx, som föröfrigt var rådande i detta hus. Midt emot ingångsdörren såg man en annan, som ledde till en sängkammare, som likaledes var utstyrdt med all möjlig komfort. Och hon, som i alla fall var denna vackra lägenhets egarinna, fördrog dock betjentrummet och vexlade glödande kyssar med en man, som i den hade sin bostad?

Kanske bodde inom denna livré rock en älskare af namn och rang, som olyckliga förhållanden tvingade att begagna sig af en sådan förklädnad för att kunna smyga sig in i kommerserådets hus, i detta hus, hvars dotter var just denna flicka, som under mörkrets egid hade hvilat i hans armar; denne man var kanske en politisk förbrytare, som, för att dölja sig för förföljelse, hade vågat att smyga sig in uti det strängt lojala kommerserådets hus för att till hvilket pris som helst kunde vara i den älskades närhet. Detta hade ju varit ro-

mantiskt och ända från början förtjent af intresse.

Men vi skriva inte här någon roman, utan uppvakta med en bit ur verkliga lifvet, hvarunder vi blott förbehålla oss, att ej nämna personernas namn eller stället, der händelsen passerat, föröfrigt låta vi sanningen uttala hela sin rätt. Och sålunda måste vi afklåda detta älskande par—all romantisk grannlåt och erkänna, att Henrik Behlendorf, mannen i livré, i verkligheten icke var något annat än betjent i kommerserådets hus, att intet utmärkte honom, utom en vacker figur, så som man i bättre hus tycker om att hafva betjenter, för att kunna briljera med dem som med andra lyxartiklar.

Men denna flicka deremot var verkligen husets dotter, samma Ernestine, om hvars befinnande Valeska hade blifvit tillfrågad var liksom hon kommerserådets rättmätiga dotter, den der hade samma rättigheter som systemen, hvilken man nu i salongen bragte all möjlig hyllning.

Lampans bländande ljus tillåter oss, att närmare kunna betrakta detta väsen. Ernestine har intagit en be-

qväm ställning i en emma, tagit en bok i handen för att läsa, men afstår från detta försök, ty man märker af hennes rörelser, att hon är alltför mycket upprörd, utan tvifvel en följd af den nyss beskrifna scenen. Hon kastar boken ifrån sig på bordet och stirrar, försänt i tankar, ut i fria rymden. Då hon nu höjer sitt hufvud visar sig ett ansigte, som är öfver all beskrifning skönt, men denna skönhet har något afskräckande, ty den har alltför mycken likhet med en stenbild; ty hvita som marmor voro dessa drag lika kalla och upplivadt sedan, utbrödde sig öfver desamma ett uttryck af hän, blandadt med en anstrykning af smärta, som dock ögonblickligen försvinner, för att ge plats åt det vidrigaste lende. Denna omvexling upprepas ganska ofta, då hon från salongen hörer musikens starkare eller svagare toner.

Vid en af dessa toner springer hon ursinnigt upp — och nu intagas vi af fasa och medömkan, ty framför oss står en beklagansvärd krympling; ty med den skönhet,

(Fortsättning pag. 166.)

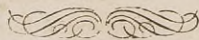

Franska truppernas mottagning i Genua den 29 April 1859.

Gobi, till Kina. Att Ryssarne deltagit i de under förlidna året med beherrskaren öfver det himmelska riket slutade fördrag, är bekant, äfvensom att de förstätt att utverka åt sig handelsfördelar i sitt grannrike Japan.

Sålunda stå Ryssarne i Asien såsom en ofantlig makt af första rangen. Ända ifrån Ural och Kaspiska hafvet beherrska de hela norden och mellersta delen af den ofantliga kontinenten åt öster till. Men ända tills för få år sedan voro de på denna vidsträckt rymd formligen inträngda; den fria rörelseförmågan, den storartade kraftutvecklingen, utbildningen i stor skala voro hindrade, emedan det lifgivande, rörliga elementet, hafvet, felades. Ty den isiga ocean, som till en sträcka af 600 tyska mil sköljer Siberiens nordliga kuster, ligger död för skeppsfart och trafik; här kämpa is och vatten hela året igenom i oupphörlig strid med hvarandra. Äfven Behringssundet vid Kamtschatka och Ochotska viken, hvilkas hamnar under åtta månader af året äro tillspärrade af is, kunna ej erbjuda några tummelplatser för en liflig affärstrafik. Deras stränder äro ödsliga och människotomma, de båda orterna Ajan och Ochotsk hafva endast varit en nödhjelp, och straxt bakom dem resa sig höga bergstrakter, hvilka man blott med möda kan öfverskrida.

(Forts.)

man icke kan förneka Ernestines ansigte, är hon — puckyggyg.

II.

Det var ett ganska eget öde, som herr kommerserådet och hans fru hade med sina barn. De hade i början af sitt äktenskap blifvit lyckliggjorda med tvenne söner; men dessa bortrycktes redan i deras späda ålder, då — kom Ernestine. Hon var ett så underbart vackert barn, att modren nära nog glömde, att hon mistat tvenne söner, och deremot kastade hela sin kärlek på henne. Men — med all denna kärlek kunde icke en fatal olycka undvikas.

Ernestine förkofrade sig i allt, redan i hennes barnaår utvecklade sig ansigtsdragen förtjusande, hvar och en, som såg detta hänförande barn, blef hänryckt. De första omsorgernas tid var öfver, hon hade redan lemnat sin amma och blomstrade allt mer och mer för hvarje dag. Men, emellertid hade naturen äfven på henne icke låtit sin allmagt gå förlorad; hon fick nemligen af dessa

Mahomets graf i Medina.

Glödande af hat, hade flere förenade stammar uttalat dödsdomen öfver den djerfve Abul Kasan Mahomet, som hade vågat att träda ur sitt privatlifs stilla krets för att som gudomligt inspirerad lärare förkunna en ny tro. En man hade utvalts af hvarje stam, att stöta affällingen svärdet i bröstet. Redan omringade de sammansvurne Mahomets hus för att fullfölja sitt blodiga uppsåt, då Alis hjeltemodiga trohet räddade vännen, så att denne, oskadad, kunde fly undan sina fiender till öknen. Den älderstegne Abubekr, Alis fader och Mahomets trofaste vän, åtföljde denne under de största faror på en sexton dagars resa till Medina, hvars inneväanare, som redan länge varit den nye profetens lära tillgifne, emottogo Mahomet med stort jubel. Stadens tvenne hufvudstammar, som hittills lefvat i dödlig fiendskap med hvarandra, hade kärleksfullt förenat sig i den gemensamma tron, och bildade nu gemensamt med de hitskyndande flyktingarne det första lefvande fröet till Mahomets rike.

Från den dagen Mahomets fot beträdde Medina, tillhör denna ort de heliga städerna. I äldsta tider hette staden Jatrippa och hade ingen stor betydighet, men då profeten här nedsatte sig, byggde moskéen El-Haram och slutligen, jemte kalifen Abubekr Omar och Alis hustru, här fann sin graf, blef Medina i likhet med profetens födelseort Mekka hvarje from pilgrims efterlängtade mål. Såsom

genom en trollmakt reste sig praktfulla moskéer; planteringar, trädgårdar och nya gator förskönade och förstorade staden, och en liflig trafik af handelsmän och resande beredde inneväanarne välstånd, tills slutligen Wahabiterkriget gjorde den heliga staden stor skada och tillochmed beröfvade henne en del af de helgade skatterna, medan en annan del deraf föll som rof i de hycklande tempeltjenarnes och presternes händer, hvaribland äfven den kostbara stjernan af perlor och diamanter öfver profetens marmorgrift.

Då i Mekka befolkningen bekvämt kan lefva af de inkomster, som beredas genom de dit vallfärdande pilgrimerna, så är detta icke fallet i Medina, som drifver åkerbruk och handverk äfvensom en icke obetydlig handel på sjöorten Jembo. Likväl utgöra pilgrimernas vårdande och aflemnade almosor en betydlig del af inneväanarnes inkomster. Folket i Medina är dystert och ovänligt, men hyllar derjemte många lidelser, och står i rop för större lärdom än Mekkas inneväanare. Här finnas trettio studieanstalter, dock är intresset för vetenskap och litteratur ej af stor betydighet. Staden ligger vid gränsen af den arabiska öknen, tätt invid en flod på en fruktbar, lagom fuktig och väl odlad slätt, skyddad på tre sidor af berg. Emellan de vidsträcktastaderna befinner sig den inre staden och i dess närhet, på en klippig höjd, citadellet.

Medinas berömdaste byggnad är hufvud-

för barnet afgörande. Vårdarinnan, som fick barnet om hand, var en profvad trojenarinna, hvars egen känsla gjorde det till en pligt att använda all möjlig omsorg om den spädas lif — och nu tyckte modren, att hon gjort allt, som älg henne. Ernestine blef särskilt afspärrad med sin uppfostrarinna, ehuru doktorn förklarade dessa mått och steg alldeles ändamålslösa.

Hvad äro tusen legda ögon mot tvenne modersögon. Ernestine fick icke kopporna, hon tillfrisknade efter sin sjukdom; men efter samma stund var hon helt och hållet förändrad: hon var ej längre det glada, leende barnet, utan alltid orolig, ofta till och med oblidligt och högst svårt att tillfredsställa. Man ansåg detta som en följd af hennes öfverståndna sjukdom och man hoppades att tiden skulle lindra — detta var äfven doktorus tanka. Modren hade under Ernestines sjukdom allt mer och mer försummat sitt barn, så att det blott då och då presenterades, då det var klädt och knappt väckte någon uppmärksamhet. Sköterskan tog af en ganska naturlig orsak afsked, och, då en annan sköterska intog hennes plats,

moskéen, uppbyggd på det ställe, der Mahomet dog. Hon heter, liksom den i Mekka, El Haram (den oförstörbara), och är äfven byggd likt denna, ehuru af mycket mindre omfång. Hon består af en öppen fyrkant med två gårdar och omgifven på alla sidor med betäckta pelargångar, och ärefter den brand, som 1481 egde rum, smyckad med präktiga stuckatur- och mosaikarbeten. Breda höga glasfönster med herrliga målningar sprida ljus genom den södra muren och de af syrahuntra pelare uppburna hvalfven belysas af trehundra natt och dag brinnande lampor. Nära det sydöstra hörnet af den heliga byggnaden står, på ett med marmor och mosaik präktigt smyckadt golf, profetens graf, byggd af hvit marmor och försedd med dyrbar guldskrift och mosaikmåleri. Ett galler omgifver densamma till skydd mot mängdens påträngande. Genom några fönster, som lemnats öppna, kan man se det inre af grafgemaket, men inom gallret få endast de förnämaste emirer och skriftlärda inträda. Mahomets och hans båda efterträdarens marmorlikkistor äro öfverdragna med silfver och betäckta med de dyrbaraste tyger, hvilka hvar sjette år skickas till Konstantinopel, för att vid förekommande fall begagnas som liktäckten åt medlemmar af sultanens famij. Berättelsen, att profetens likkista sväfvade i luften mellan två magneter, är en numera ingenstädes trodd fabel.

Fyrtio i denna moské förrättade böner äro enligt muselmännens tro, tillfyllestgörande

de attskydda honom efter döden mot den eviga eldens qual, derfore är man också mera angelägen om att komma till profetens graf än till moskéen i Mekka, hvarifrån man ej slipper undan för så godt pris och ehuru ett besök vid den förstnämnda blott räknas som ett förtjenstfullt verk, men icke är de trogna föreskrifvet. — Scheiken El Haram, en eunuch hos de trognes beherrskare och som denne sistnämnde sjelf utväljer till det höga embetet, har uppsigten öfver moskéen, och under honom stå ytterligare fyrtio eunucher, som bära agatiteln, och hvilka icke allenast åtnjuta större anseende än deras ständsbröder i Mekka, utan äfven betydligare aflöningar. De sex minareterne, som höja sig öfver moskéen äro af utmärkt byggnadsart och försedda med ställiga ornament.

I nyare tider har en förvägen Engelman lyckats begå den stora förbrytelsen att intränga i det innersta af profetens graf. Han varseblef på profetens silfverbetäckta kista en stenskifva med inskriften: "I Guds namn, skänk honom din nåd!" Golfvet emellan förhängena och gallret består af marmormosaik och rundtomkring hela grafven hänga lampor, hvilka tändas hvarje afton. Grafplatsens med bly täckta kupol är rikt förgylld, hvilket föranledde Wahabiterna att på deras roftåg år 1800 göra ett försök att lösbryta kupolen, hvilket dock byggnadens styrka omintetgjorde; tvenne arbetare nedstörtade dervid och förlorade lifvet, en händelse, som de from-

me muselmännen naturligtvis ansågo för ett underverk af deras profet. Fatimas, Mahomets dotters och Alis hustrus, graf är betäckt med svart brokad med rika broderier. Icke långt derifrån befinner sig ett litet fönster, genom hvilket engeln Gabriel flere gånger insväfvade som himmelskt sändebud till profeten. Enligt försäkran af fromma män, som mycket vistats i grafvens allraheligaste inre, och enligt utsago af en bland dessa, hvilken varit med om att efter Wahabiternas aftåg åter iordningsställa densamma, skola profetens och de öfrige slumrarnes lik vara fullkomligt väl bibehållna, ehuru de redan i tolfhundra år legat i grafven.

Turins garnisons aftåg till gränsen af Lombardiet

egde rum under det lifliga intrycket af Konung Victor Emanuels proklamation, hvilken inom hela sardinska arméen väckt en brinnande patriotism. Trupperna äro stolta öfver det förtroende, som deras konung sätter till deras tapperhet och disciplin. Turins garnison lemnade staden under välgångsönskingar och uppmuntrande tillrop af en talrik folkmassa, som bevittnade aftåget. Turins bevakning är öfverlemnad åt nationalgardet, under vicomte d'Orvassos befäl; chefen har i en dagorder uttalat sitt förtroende till nationalgardets medborgerlighet, erinrande det, att det innehar en plats i lederna af den italienska här, som i detta ögonblick kämpar för Italiens frihet.

upptäckte man först, att barnet, genom den förras vårdlöshet, fått en mindre välbildad rygg. Doktorn, som tyvärr för sent togs till råds, kunde numera intet uträtta; hon var och förblef puckelryggig.

Ingen vet hvad sköterskorna hade gjort med barnet. De blefvo väl dragna till ansvar; men hvad var att uträtta? ingen ville naturligtvis tillstå sin felaktighet. Väl anklagade modren sig sjelf för sin försumlighet med att tillse sitt barn; men det var för sent och försummelsen kunde ej repareras.

Allt, som sedermera försöktes, för att bringa jemvigt i en natur, som redan var vanskaplig, var förgäfvat.

Här var alltså intet annat att göra än kaschera det, som var omöjligt att ändra. Modren, som var en världsdam, kunde omöjligt låta sig vidgå, att hon egde en missbildad dotter; ty detta skulle hafva bragt den egenkära modren till förtvilan.

Några år derefter föddes Valeska och nu kallnade allt mer och mer modershjertat för Ernestine. All den kärlek som modren egde kvar nedlades nu på det yngre barnet,

och hennes omsorg var så stor, att hon aldrig vågade anförtro det i någon annans vård.

Härigenom blef Ernestine glömd.

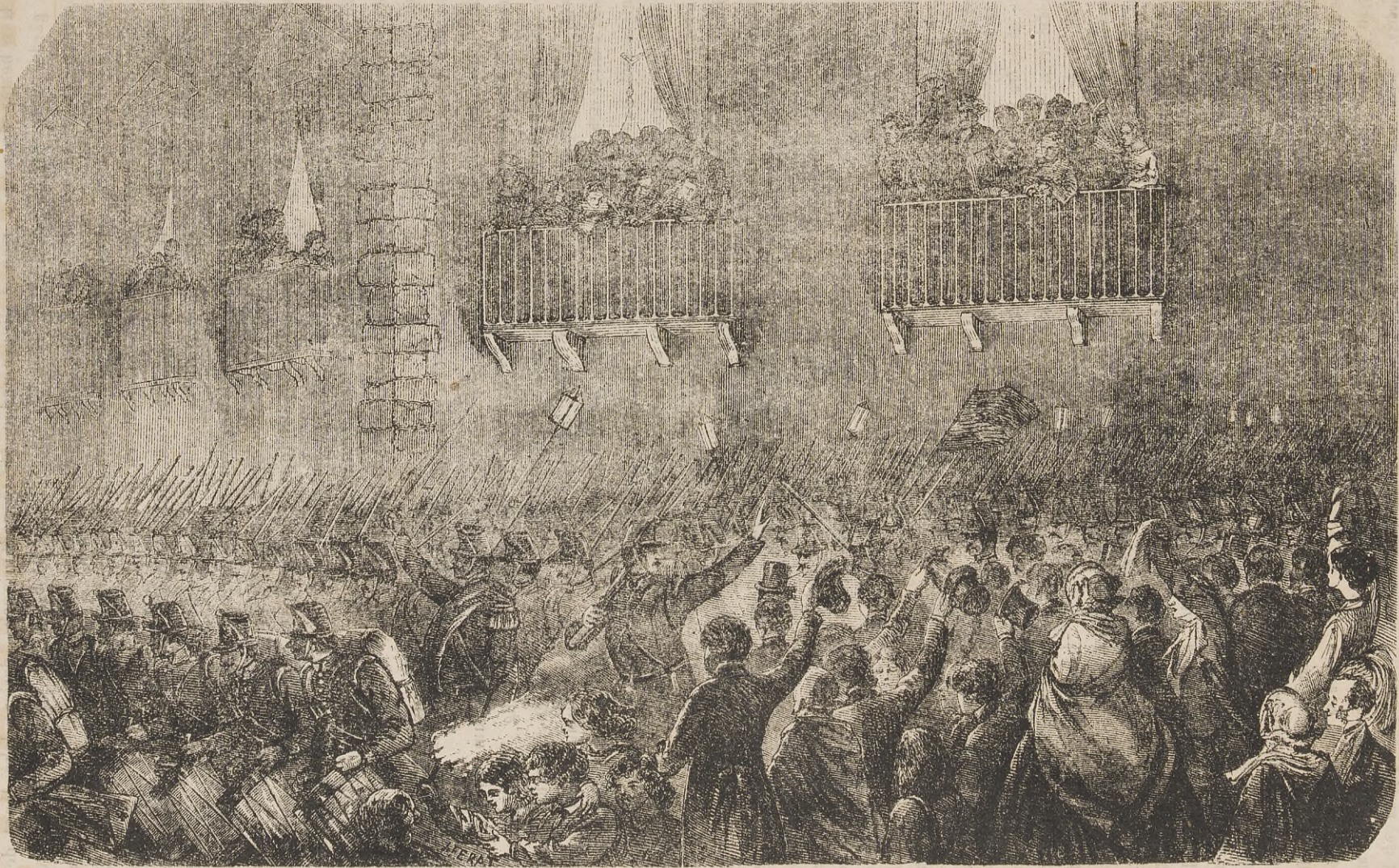
Besynnerliga ödets lek! — Var Ernestine redan vid födelsen en sällsynt skönhet, hvilken för hvarje dag utvecklade sig i ljusning, så visade sig deremot hos Valeska icke ett enda drag, kunde jämföras med systemens, ja, hon var till och med ett så sult barn, att hon icke ens som äldre fick ett bättre utseende. Men äfven denna naturens lek gjorde, att modrens hjerta så mycket mera vände sig till den sulares förmån, ty denna var åtminstone icke sned.

Under dessa omständigheter uppväxte nu dessa två flickor, Valeska fortfarande under en öm vård, under det att Ernestine knappt betraktades annorlunda än med modrens förtvillade blickar, så ofta hon kom i hennes närhet. Fadrens betydliga affärer gjorde honom mindre känslig för sin familj, ty han arbetade ännu för det mål, vi uti början af vår berättelse framställt. Ernestine blef icke behandlad hårdt och icke i det yttre visad någon

mindre uppmärksamhet än system; men lika kärlek njöto de icke. Allt som modrens smärta så småningom lade sig, blef hon likgiltigare för det olyckliga barnet, och vanan att se denna krympling gjorde henne hård.

Ernestine var en stackars glad själ; redan tidigt visade sig hos henne tecken till lättsinne. Det förgick flera år innan hon kände sin egen olycka, det var först sedan hon kom oftare i beröring med andra, som hon blef uppmärksam härpå. Kärlekslösa stickord af skol- och lekkamrater, men ännu mera det medlidande man nästan dagligen visade henne för hennes vackra ansigte med en så vanskaplig kropp, började inverka störande på hennes lynne. Hon försökte att försvara sig emot det öfverhandtagande löjet så godt hon kunde, men naturligtvis med en för hvarje dag tilltagande retlighet. Följden häraf var, att hon allt mer och mer blef fiendtligt sinnad mot sin omgivning. Hon blef elak.

[Forts.]

Turins garnisons aftåg till gränsen af Lombardiet.

Nästa No utgifves Söndagen den 29 Maj.

Härmed följer Romabihanget: "Den Baunlysta," pag. 161—168.

C. PETERSENS OFFICIN 1859.